

het minst volwassen jeugdtheater van Nederland
(of juist het meest?)

IN HET KORT

Blauwe staart

BonteHond is het enige professionele jeugdtheatergezelschap van Flevoland. Of we zo beroemd en berucht zijn als Bredero's 'bonte hond met de blauwe staart'? Ons theater neemt in elk geval een loopje met de werkelijkheid. Sinds onze 'geboorte' in 2005 zijn we flink gegroeid. We spelen van Almere tot Bangalore, in sjieke schouwburgen en sjofele voetbalkantines, op zomerse festivals en drukke scholen. Daarnaast doen we veel aan educatie. In alles roepen we kinderen (en de volwassenen die met ze mogen meekomen) op om ruim en autonoom te denken. Blijf jezelf, laat je niet in een keurslijf persen. Kinderachtig is geen scheldwoord bij BonteHond.

MISSIE

Ruim denken

BonteHond maakt theater met het kind als uitgangspunt omdat het jonge mensen een brede kijk op de wereld wil meegeven. Hoe eerder je ervaart dat het leven meer is dan marktwerking en huisje boompje beestje, hoe groter de kans dat je zult opgroeien tot een ruimdenkende volwassene, die zich niet door angst, maar door nieuwsgierigheid laat leiden. Zeker in onze steeds complexere informatiemaatschappij, die ons met regels en verwachtingen, feiten en meningen stevig in een bepaalde richting duwt, is het essentieel te weten dat er meer keuzes zijn en dat je ook in staat bent eigen keuzes te maken. De vurige wens die in alle producties van BonteHond doorklinkt: blij jezelf, laat je niet in een keurslijf persen. Artistiek leider René Geerlings: 'Veel kinderen denken ruim en autonoom. Totdat ze zich moeten gaan 'gedragen' en niet meer 'kinderachtig' mogen zijn. Bij BonteHond is kinderachtig geen scheldwoord. Want om persoonlijke en maatschappelijke vooruitgang mogelijk te maken, moeten mensen open en kritisch zijn. Dat klinkt gratis, maar is alles behalve vanzelfsprekend. De huidige 'contra-Verlichting' staat voor een cultuur van beperkt en beperkend denken, die mij zeer tegen de borst stuit. De veertig jaar oude protestsong *Another Brick in the Wall* van Pink Floyd heeft wat dat betreft helaas niets aan waarde ingeboet. Kunst – synoniem voor draven zonder oogkleppen – is belangrijker dan ooit. Met mijn theater wil ik kinderen een tegenkleur bieden, hen laten zien dat de wereld groter is dan dat ze doorgaans door volwassenen krijgen voorgeschoteld. Dit in de hoop dat ze later, als ze zelf groot zijn, wel ruim zullen denken. In het conservatieve tijdsgewricht van nu zijn woorden als brutaal of tegendraads te mager voor de vrijheid die ik zoek. Theater mag anarchistisch zijn. We hebben behoefte aan de rauwe, non-conformistische

onafhankelijkheid die deze (beladen) historische en politieke term oproept. Weg met de hokjesgeesten, regelneven en jaknikkers.'

ARTISTIEKE VISIE

Te gek voor woorden

BonteHond maakt theater dat op een menselijke, invoelbare wijze van alles zegt over de werkelijkheid om ons heen, maar dat tegelijkertijd een loopje neemt met die werkelijkheid. Want ook het leven is vaak (letterlijk) te gek voor woorden. De zevensprong van BonteHond:

1. Chaotisch

BonteHond houdt van verhalen, maar niet van leugens. Daarom vertellen we liever geen verhalen met een kop en een staart. Want die zijn logisch en veilig, en zo zit de wereld niet in elkaar. De Franse filosoof Albert Camus had de mens uitstekend door: het leven is absurd en chaotisch en toch blijven we daarop maar sjablonen van eenheid en helderheid leggen. In het theater van BonteHond gedraagt het verhaal zich vaak als het Paard van Troje: het begint allemaal leuk en aardig, precies zoals een verhaal hoort te beginnen, maar geleidelijk ontspoord de boel (of vliegt snoeihard uit de bocht) en blijven wij met de losse eindjes zitten. Een beetje zoals in oude sprookjes waar Walt Disney nog niet zijn roze bril voor heeft gezet en waarin zonder verklaring de meest verwarrende dingen gebeuren. Niet alles is te begrijpen, ook niet in het jeugdtheater.

2. Beeldend

BonteHond is meestal niet zo lang van stof. Ons 'verhaal' zie je en hoor je gebeuren, beeld en geluid bepalen het verloop van de voorstelling. Hierin herken je de achtergrond van artistiek leider René Geerlings, die studeerde aan de Mime Opleiding in Amsterdam, waar de taal van het lichaam centraal staat. Het is belangrijk wat zijn personages zeggen, maar nog belangrijker hoe zij zich (niet) bewegen en gedragen. Daaraan lees je af hoe zij zich voelen en gevoel is waarom het gaat. Net als dans theatermaker Pina Bausch, die hem met haar voorstellingen 'tot op het bot' heeft geroerd, wil hij iets in beweging zetten op een ander niveau dan het rationele. Door kinderen op hun gevoel aan te spreken, bewerkstellig je een emotionele sensatie. En die – blij, ongemakkelijk of treurig – beklijft beter dan een verstandig woord. Hoe ouder kinderen worden, hoe meer ze neigen hun onbevangenheid los te laten en te kiezen voor zekerheden. Toch wil BonteHond iedereen van dreumes tot puber en ouder verleiden om te varen op zijn intuïtie.

3. Nep

BonteHond maakt theater en dat steken we niet onder stoelen of banken. Te veel doen alsof we iemand anders zijn, vinden we raar. Bij ons mag je merken dat theater nep is. Dat de acteurs personages spelen, sterker nog: dat ligt er vaak duimendik bovenop. Of dat de huiskamer niet doorloopt achter het spaanplaatwandje en dat er ook nog een regisseur aan zet is die zich bemoeit met de gebeurtenissen op het toneel door een voice-over, een filmpje of een muziekje in te starten. Zoals het bij een tekening mooi is om de handeling van het tekenen te zien, is het in een regie mooi om de handeling van het regisseren zichtbaar te houden. Dat doet het beeld ademen, leven. De paradox is dat de wereld die BonteHond tevoorschijn tovert niet lijkt op de wereld om je heen, maar er wel alles over zegt.

4. Menselijk

BonteHond houdt van mensen. Onze stukken gaan over universele menselijke thema's en onze acteurs zijn geen zetstukken in een performance, maar mensen van vlees en bloed door wiens lijf je de voorstelling emotioneel beleeft. Ze weten dat ze aan het spelen zijn en geven daarvan ook blijk, maar durven zich tegelijkertijd persoonlijk te laten zien in hun rol. Ook menselijk zijn we in de zin dat we de wereld laten zien zoals hij is: divers. Mensen van verschillende culturele achtergronden leven naast elkaar en staan bij ons dus ook naast elkaar op het podium. Die vanzelfsprekende gemêleerdheid is ons statement, onze bijdrage aan het artistieke debat over culturele diversiteit. BonteHond thematiseert acceptatie niet, BonteHond accepteert. En hoe leuk is het om de Kaapverdische Dionisio Matias, die te vaak wordt getypecast als stoere Marokkaanse rapper, zielige vluchteling of gespierde crimineel, de hoofdrol te geven in de 2+ voorstelling *Aaipet*? Een theatergezelschap moet een rolmodel inzake het voorkomen van alle mogelijke vormen van discriminatie zijn, maar cultureel divers werken dient wel intrinsiek gemotiveerd te zijn en niet voort te komen uit een quotum. Diversiteit is de menselijkheid centraal stellen.

5. Relativerend

BonteHond vindt dat volwassenen geen haar beter zijn dan kinderen enkel omdat ze ouder zijn. Je hebt slimme volwassenen, maar ook hele domme. Hele aardige en hele gemene. Net als bij kinderen overigens. In onze stukken relateren we de superioriteit van volwassenen door veel met omdraaiing te werken: volwassenen zetten we neer als (onwetende) kinderen, kinderen als (alwetende) volwassenen. Dan kan het dus gebeuren dat de jongste dochter filosofische vragen stelt, de geleerde wetenschapper met zijn handen in het haar zit en de moraal van het verhaal wordt uitgekraamd door een plastic bloem van babyspeelgoedmerk Fisher Price.

6. Lichtvoetig

BonteHond brengt serieuze, filosofische thema's graag (hoewel niet altijd) op een lichtvoetige manier voor het voetlicht. Humor en ernst gaan bij ons hand in hand. Natuurlijk willen we kinderen en jongeren laten nadenken over anders zijn (*Know me*), asociaal gedrag (*ASO*), de vermaakcultuur (*Leuk*), haantje de voorste-gedrag (*Pak 'm*), onze digitale afhankelijkheid (*Aaipet*), de relatievrijheid tussen mensen (*Klucht*), de zoektocht naar zingeving (*Ik*) of over ingesleten rolpatronen (*Vadertje & Moedertje*). Maar we vinden het ook ontzettend belangrijk dat ze kunnen lachen. Lachen communiceert, lachen verbindt. Lachen ontzenuwt, lachen bevrijdt. De hogere zin van het leven bestaat niet, dus ook daarom kun je er maar beter een beetje om grinniken.

7. Bont

BonteHond houdt van toeters en bellen. Vóór de ontkerkelijking in Nederland zouden we eerder behoren tot de katholieken dan tot de calvinisten. We maken 'vol' montagetheater, met veel gebeurtenissen en snelle wendingen. Absurdisme is een geliefd stijlmiddel. Situaties en gedragingen worden uitgevergroot en we schromen niet om verwijzingen te maken naar populaire media en genres als televisie, show, musical, goochelarij, tekenfilm en slapstick. De beeldtaal van artistiek leider René Geerlings verwijst stiekem nog best vaak naar de kitsch van de jaren '80, toen hij opgroeide met VPRO-jeugdseries als *Achterwerk in de kast* en *Theo en Thea*. Maar ook de Britse humor van Monty Python is een referentiepunt.

ACTIVITEITEN

THEATER

Theater maken is het kloppend hart van BonteHond. Artistiek leider en regisseur René Geerlings maakt producties voor allerlei maten theaterzalen, maar ook op locatie, buiten het theater. Zijn werk gaat op subtiële wijze over gevoelens en fenomenen die ons allemaal, jong en oud, bezighouden. Daarnaast realiseert BonteHond producties rond expliciete maatschappelijke problematieken als schuldsanering of, zoals onlangs in *Schoppen*, discriminatie. Deze spreken specifieke doelgroepen iets directer aan. Ze worden altijd gemaakt op basis van verhalen van mensen die deze thema's aan den lijve hebben ondervonden en spelen vaker op locatie, vaak ook alleen in Almere. Dit type theater wordt wel publiekswerk genoemd, een manier van theatermaken die vanuit Vlaanderen naar Nederland is overgewaaid en hier steeds meer navolging krijgt. Regisseur Judith Faas is het brein achter de publiekswerkingsprojecten van BonteHond. Al onze voorstellingen zijn voor iedereen. Leeftijds aanduidingen zijn voor ons niet heilig of zaligmakend. Natuurlijk geven we aan of een productie geschikt is voor dreumes, peuter, kleuter, kind of puber, maar alle producties zijn gelaagd, wat wil zeggen dat meerdere leeftijdsgroepen zich erin kunnen spiegelen. Waar de driejarige in *Pak 'm* giert om de tv-presentatoren die in een studio rondjes rennend vechten om de microfoon, lacht de volwassene daar (stiekem) ook om, maar ziet tevens een hyperactuele strijd om (media-)aandacht. Die dan weer wel wordt gelardeerd met verwijzingen naar archaïsche tv-beelden, die alleen zij herkennen, maar die voor de kleintjes weer nieuw en buitengewoon grappig zijn.

EDUCATIE

Omdat de meeste kinderen kunst niet met de paplepel krijgen ingegoten en dus ook als ze ouder zijn vaak niet goed weten wat ze ermee aan moeten, vindt BonteHond het belangrijk om een brug te slaan tussen het onderwijs en de kunstwereld. Want op school leren kinderen over de wereld en zouden ze dus ook moeten leren over kunst. Daarom leveren we uitgebreide educatiepakketten bij onze voorstellingen en zijn we in Flevoland initiatiefnemer en uitvoerder van KIDD: drie doorlopende leerlijnen in het primair onderwijs en het vmbo in het kader van het landelijke programma *Cultuureducatie met kwaliteit*. Alle educatie van BonteHond wordt ontwikkeld in het verlengde van onze missie en artistieke visie. Waar de juf of meester roept: 'Houd je aan de regels!', vraagt BonteHond: 'Waarom zou je?'. Het is belangrijk om overzicht te hebben, maar tegelijkertijd is het goed om te weten dat de wereld bestaat uit zeker meer dan vijftig grijstinten en niet zwart-wit is. Kunst ontregelt en komt daarmee dicht bij de waarheid dan je denkt. Onze kunsteducatie is dus ook geen 'les' waarin droog wordt verteld hoe het zit. Liever pakken we educatief materiaal aan als artistiek materiaal, en maken we bijvoorbeeld een minidocumentaire waarin de acteurs uit de voorstelling de hoofdrol hebben of een spel voor na afloop dat voortborduurde op de theaterervaring. In het onderwijsprogramma KIDD komen veel meer kunstvormen dan alleen theater aan bod en zetten we altijd ook kunstenaars voor de klas.

TALENTONTWIKKELING

Hoewel BonteHond noch een productiehuis, noch een BIS-gezelschap is, besteedt het wel structureel aandacht aan talentontwikkeling. Het personeel wordt gestimuleerd om zich breed binnen de organisatie te ontwikkelen (functies combineren is een optie) en bij elke productie wordt nieuw of jong talent in het artistieke team opgenomen. Dat kan een acteur

zijn, een schrijver, vormgever of muzikant. Zo hebben de pas afgestudeerde Eva Gouda en Sanne Schuhmacher ieder inmiddels voor meerdere producties teksten geschreven en speelt het jonge popcollectief Reindier mee in onze meest recente productie, *Ik*. Omdat we vinden dat jonge theatermakers kilometers moeten maken en in de (juiste) markt moeten worden gezet, presenteren we hen alleen als volwaardig onderdeel van ons aanbod. Twee keer per vier jaar (de zgn. kunstenplanperiode) krijgen talenten als Floyd Koster en Henke Tuinstra de kans zich professioneel te profileren met een eigen voorstelling die ook op tournee gaat. Daarbij werken we het liefst met kunstenaars die passen bij het artistieke profiel van BonteHond: een gezelschap heeft nu eenmaal een kleur, ook ten opzichte van zijn concurrenten, en kan de onafhankelijkheid van een maker niet waarmaken en promoten zoals een productiehuis dat kan. Buiten BonteHond begeleidt artistiek leider René Geerlings jonge makers regelmatig als eindregisseur. Vaak zijn dat mensen die eerder speelden of anderszins werkten bij BonteHond, zoals Milan Boele van Hensbroek en Erik Bos.

BEREIK

Meest gespeeld

In het artistieke klimaat van Flevoland is BonteHond een factor van belang. Er wordt gespeeld in alle steden van de provincie. In 2017 werden in heel Flevoland (inclusief standplaats Almere) 115 speelbeurten gerealiseerd (waarvan 73 via de leerlijnen) en 9.545 toeschouwers bereikt (waarvan 6.059 via de leerlijnen). Maar behalve geworteld in Almere en de regio, speelt BonteHond ook in het nationale en internationale artistieke discours een rol, met in 2017 220 speelbeurten in de rest van Nederland voor 22.000 toeschouwers en 90 optredens (inclusief coproducties) in negen buitenlandse landen voor 7.000 toeschouwers. Op dit moment is BonteHond in Nederland zelfs een van de meest gespeelde theatergezelschappen. In 2017 werden in totaal 35.373 bezoekers bereikt, een onvergelijkbaar resultaat met de 280 man publiek in 2005, toen BonteHond werd opgericht.

FINANCIERING

Brede steun

BonteHond mag zich verheugen in een brede financiële steun. Het jeugdtheatergezelschap ontvangt structurele subsidie van Fonds Podiumkunsten, Gemeente Almere en Provincie Flevoland en wordt voor speciale projecten regelmatig gesteund door private fondsen. KIDD wordt gerealiseerd dankzij financiële bijdragen van het Fonds voor Cultuurparticipatie en Gemeente Almere. Het zakelijke beleid van BonteHond, uitgezet door zakelijk leider Roeland Dekkers, is net als zijn artistieke beleid wars van hokjesdenken en stevig inhoudelijk. Per productie zoeken we vanuit de artistieke kern naar de meest geschikte partnerships. Niet alleen op artistiek vlak, maar ook maatschappelijk en financieel. Deze manier van werken legt een stevig fundament met vele wortels onder de producties.

www.bontehond.net

www.kunstisdichterbijdanjedenkt.nl